

Nr 2.

Av herrar **Thorell** och **Lundqvist**, *angående vissa ändringar i vattenlagen.*

I 7 kapitlet 38 § 1:sta stycket vattenlagen angives under vilka villkor ett vattenavledningsföretag, varigenom annan tillhörigt strömfall borttages eller dess fallhöjd minskas eller till men för annans egendom vattenförhållandena i vattendrag, sjö eller annan vattensamling eljest förändras, är tillåtet. Huvudregeln, från vilken vissa undantag finnas bl. a. i 39 § i samma kapitel, är att nyttan av åtgärden efter avdrag av kostnaden för dess verkställande måste överstiga skadan och intrånget å annans egendom. Förstnämnda § innehåller vidare vissa anvisningar huru skadan och intrånget ävensom kostnaderna för företaget skola beräknas.

Av förarbetena till dessa bestämmelser synes framgå, att de sakkunniga vid bestämmelsernas utformning utgått från att företaget för att vara tillåtligt bör vara ur nationalekonomisk synpunkt förmånligt. Som första villkor härför hava de sakkunniga uppställt, att företagets bruttonytta bör överstiga den kapitalförlust, som vållas av företaget. Detta oaktat har under de senaste årtiondena i vårt land kommit till stånd ett flertal vattenavledningsföretag, vilka måste betecknas såsom mycket oekonomiska. Såväl staten som enskilda personer hava i dylika företag nedlagt stora kostnader under det att båtnaden varit ganska problematisk och ingalunda — åtminstone ur affärsmässig synpunkt — kan sägas motsvara kostnaderna. Beräkningen av båtnaden torde ofta vara alltför sangvinisk.

Till förekommande av att dylika oekonomiska företag komma till stånd bör en skärpning ske av de i vattenlagen stadgade villkoren för ett vattenavledningsföretags tillåtlighet. Dessa ändrade bestämmelser böra så långt är möjligt givas retroaktiv verkan.

En sökande till ett vattenavledningsföretag kan på grund av stadgande i 10 kapitlet 48 § vattenlagen icke utan samtliga sökandes medgivande återkalla sin ansökan med mindre kostnaden av synemännen beräknas uppgå till mer än nio tiondelar av den uppskattade båtnaden av företaget.

Nyttan av ett vattenavledningsföretag har ofta visat sig vara svårberäknelig. Möjligheten för en sökande att frånträda sin ställning som sådan bör därför utvidgas. Rätt att frånträda företaget bör för en sökande förefinnas, åtminstone när kostnaden uppgår till åtta tiondelar av den beräknade båtnaden. Även synes böra tagas under övervägande, om icke vid kostnadens beräkning någon hänsyn jämväl bör tagas till framtida underhållskostnader.

En syneförrättning rörande vattenavledningsföretag utmynnar, såvida icke, som i 10 kapitlet 50 § vattenlagen sägs, synemännen finna hinder, jämlikt

i vattenlagen stadgade grunder, möta mot företaget, i ett utlåtande, som enligt 75 § i samma kapitel går i verkställighet i den ordning, som för laga kraftgående dom är stadgat. Då såsom ovan nämnts endast i undantagsfall en av flera sökande till ett vattenavledningsföretag under syneförrättningens gång kan träda tillbaka, hava förenämnda regler visat sig medföra, att en av flera sökande, vilken under förrättningens gång insett att det planerade företaget för hans del skulle bli för kostsamt, icke kunnat återkalla sin ansökan, utan tvungits till fortsatt deltagande.

Det har ock ofta visat sig, att de sökande med sin ansökan om syneförrättning icke avsett att under alla förhållanden få företaget till stånd, utan endast önskat erhålla en ungefärlig uppskattning rörande företagets bärighet. I vattenlagen finnas emellertid icke bestämmelser om någon annan syneförrättning rörande vattenavledningsföretag än den ovan angivna, vilken resulterar i ett utlåtande, som måste verkställas.

En ändring härutinnan borde kunna ske på det sätt, att vid sidan av gällande bestämmelser om syneförrättning upptoges stadganden om en förberedande undersökning. Syftet med denna undersökning skulle vara att på ett mindre kostsamt, men dock ändamålsenligt sätt nå fram till en ungefärlig uppskattning av den nytta, som uppkommer, och den skada, som vållades genom det planerade företaget. Av utlåtandet, varav icke någon av deltagarna skulle vara bunden, skulle deltagarna kunna bedöma, huruvida företaget borde komma till stånd eller icke.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande sådana ändringar i vattenlagen:

att villkoren för ett vattenavledningsföretags tillåtlighet skärpes;

att möjligheten för en sökande till ett dylikt företag att frånträda sin ansökan utvidgas;

samt att möjlighet beredes för en förberedande undersökning av ett vattenavledningsföretags bärighet utan att de rättsverkningar inträda, vilka nu äro förbundna med en syneförrättning.

Stockholm den 13 januari 1937.

E. Thorell.

R. Lundqvist.